

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fill. — Tanítóknak egész évre 6 korona.
Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Székelyudvarhely villamos világitása.

Székelyudvarhely, márcz. 23.

Székelyudvarhely város villamos világitási ügye, mely jóformán másfél éven keresztül pihent, e héten új stádiumba jutott. Ugyanis a város képviselőtestületéből a versenytárgyalás előkészítése céljából kiküldött bizottság tegnapi ülésében terjesztette elő a Ganz és Társa budapesti villamos-cég megbízottja azokat a módokat, melyek alapján a város az árlejtést megtarthatja, és a mely feltételek mellett a Ganz cég is hajlandó a villamos világitás berendezését és üzemben tartását vállalni.

Székelyudvarhely város villamos világitásának elbírálásánál két főszempont jöhet leginkább tekintetbe és ez: a jelenlegi mizerábilis világitási viszonyok és a jövő képe, mely a villamvilágitás ügyének rendezését immár elodázhatatlanul szükséges kérdéssé avatta. A gyarló világitási viszonyok rendezésének ügye már régebb idő óta foglalkoztatja a város közönségét, a mely az utóbbi pár év alatt — midőn már Székelyudvarhelynél jóval kisebb városok is villamvilágitásra rendezkedtek be — alakult ki az az egyértelmű kívánság, hogy a villamos világitás behozatala által városunk világitási ügye is megoldassék.

Kétségtelen, a kérdés nagyon megfontolandó, mivel a villamvilágitásra vonatkozó beruházás évtizedekre szól, s egy ilyen óriási költséggel járó beruházásnál a kérdést elhamarkodni nem szabad; ennél az ügynél semmiféle magánérdek

számításba nem jöhet, csupán a város érdeke. Székelyudvarhely szegény város, a melynek polgárait semmiféle praktikus külső diszítésért is megterhelni nem lehet, nem szabad. A város szolid vagyonszáma polgárainak száma csekély; kevés a megállapodott, konzervatív vagyon. A felső polgári rétegben nagy a költsékezési hajlam, a fényezés az egymást agyonhajszoló feltűnési verseny. Alant a szegény iparosok sokasága, aki mind örül, ha mindennapi kenyere van. Középen a jobb módunak nevezett polgárság, melynek élete abban telik el, hogy fizeti a házbért, a mészáros, a cselédet, majd a gyerekek tandíját, de a legjobb esetben addig jut el a vagyonszáma létrájára, hogy kifizetett számlák maradjanak utána. Tehát ily viszonyok mellett a városnak minden beruházását meg kell fontolnia, minden könnyelmű lépéstől vissza kell magát tartania.

Mindezeknek figyelembe vételével örömmel konstatálhatjuk, hogy a Ganz-cég által tett propeozíciók olyan természetűek, hogy azokat a város képviselőtestülete nyugodtan fogadhatja el az árlejtés alapjául.

A bizottsági ülésben a vállalat főtitkára részletesen ismertette azon módokat is, melyek mellett a Ganz-cég hajlandó a villamos berendezést megépíteni.

A beruházási kölcsönt, ami ca. 300 ezer koronát tenne ki, a város venné fel, melynek *annuitását a társaság fizetné meg, bérlet címe alatt*, s így a berendezésből egy fillér teher sem hárulna a polgárságra.

A terv szerint a vállalat az utcák és te-

rek világitását 260 izzó- és 4 ívlámpával eszközölné, ami együttesen kerek 300 izzólámpának felel meg. Ezért a város fizet a vállalatnak évi átalányban 6500 koronát, vagyis 2200 koronával többet, mint amennyibe jelenleg kerül a világitás. E különbség abban leli magyarázatát, hogy a város jelenleg 165 petroleum lámpával világitatik. Hogy a fénybeli különbség még szembetűnőbb legyen: a petroleum-lámpák erősségét egyenként 6 gyertyafénnyel számítva: 990 gyertyafényt kapunk, ezzel szemben a 300 izzólámpa, melyek egyenként 16 gyertyafény erősek 4640 gyertyafényt teszen ki, vagyis 3650 gyertyafénnyel többet, mint a jelenlegi petroleum világitás, s így az a 2200 korona többlet egyáltalán számításban sem jöhet.

A telep berendezését a vállalat kizárólag gőzerőre tervezi, ami nyugtalanságra újra nem adhat okot azon egyszerű indokból, hogy a vállalat kész az egész világitást bérletbe venni, akár ötven évre is. Viszont nem tételezhető fel, hogy a gőzberendezés hátrányos, vagy kevésbé kedvező volna mellett, a Ganz-cég a vállalatba bele menne.

A bérlet tartama igen természetesen egyezés tárgyát képezendi a város és a cég közt. Ganzcék, mint fentebb említők, hajlandók az egész vállalatot akár ötven évre is bérbevenni. Ez esetben a bérlet első öt évében az elérhető jövedelemből a város egyáltalán nem részesülne, míg az 5-től 10-ik évben a jövedelem 30%-át engedné át a városnak; a 10-ik éven túl a jövedelemen megosztokodna a várossal, vagyis 50%-ot adna.

A mintázás.

— Irta: *Hargitta Nándor*, szakisk. igazgató. —

2.

Vegyük egy másik fajtát a mintázásnak és nézzük csak a székesfővárosi községi iparrajziskolát meg. Ezen intézet foglalkozik: a) az iparosság, b) az iparos pályára készülők rajzi kiképzése, c) a nem iparosok — műkedvelők — rajzi és rajztudáson alapuló különböző technikában, ügyességben való kiképzésével, továbbá d) a székesfővárosi inasiskolák számára szükséges rajztanítók kiképzésével. Az intézet nyilvános rajz- és mintázási oktatást nyújt különböző iparosságok és inasok, valamint iparra készülőknek, műkedvelőknek mindkét nembeliek (nő és férfi) számára. Rendeznek ugyanott vasárnapi és esti tanfolyamokat is, ahol szinten mintázást is tanítanak. Célja első sorban az, hogy minden növendéknek közös osztálya, — segedek és inasok — akiknek szakmája a mintázás elsajátítását megköveteli, (ilyenek főleg a dekoratív szobrászok, vésnökök, arany- és bronzművesek, kődomborítók stb.) agyagban és viaszban művelje az elemektől kezdve, egyrészt az eleven fej vagy test plasztikus alakításáig, másrészt a domborművi díszítő munkálatok művészi megoldásáig, egyszóval alkalmat adjon a szakmájuktól elválaszthatatlan mintázás elsajátítására.

A növendékek két csoportra, u. m. kezdők és haladókra vannak beosztva. A műkedvelők, akik időhöz és meghatározott tantervhez nincsenek kötve, hajlamuk és képességük mérve szerint osztatnak be az egyes osztályokba.

Nézzük csak, hogy vagyunk a középiskolákkal. Van az országban több, főleg áll. főreáliskola, ahol a tanuló ifjuság egyrésze, természetesen mint rendkívüli tanuló, mintázásra beiratkozik. Itt nagyobb részt a tanár által kiadott gipszminta után, vagy figurális vagy ornamentikus részleteket mintáz a

növendék. Ezen fajta mintázásnak az a célja, hogy egyrészt a szabadkézi rajz előmozdítása a plasztikus formáknak gyorsabban való felfogása érressék el, másrészt a különböző stílfajokban a tanuló betekinthetést szerezhessen és végül finom érzékét fejlessze és tudását e téren is gyarapítsa.

Vannak még polgári fiúiskolák is, ahol a mintázást rendszeresen gipszminták után tanítják. Ezek közül felemlítendő a budapesti VIII. ker. polgári fiúiskola, mely a „Magyar Tanügy” 1905. évi 42. számában hosszabban foglalkozik „Agyagmintázás a főváros iskoláiban” című cikkel. Foglalkozik ezen cikk a gyakorlati nevelés célszerű irányításával s e mellett kiváló gondot fordít az esztétikai és etikai képzésre is, melyek elemei főképp a művészi tárgyak körébe tartoznak. A művészi nevelés eddig is gondosan ápolott feladatát képezte az iskolának, a zene, költészet, festészet elemeinek elsajátításán fáradozott, de teljesen ki volt zárva a plasztikai érzék művelése stb. stb. Nagyon rokonszenves az egész cikk és a nemes cél, melyet ott tárgyal.

Ugyancsak a „Magyar Tanügy” ezidei 43. számában „Művészi nevelés” című cikk, amelyet Keuler József áll. polg. iskolai rajztanár ír, behatóan foglalkozik a mintázás tanításával. Többek között ezen cikk közli Döbrössy Alajos pécsi egyházmegyei tanfelügyelő igen finom pedagógiai érzékre valló körlevélét, amely különösen „A szem és kéz összhangja a lélekben végbemenő tervezetések kifejezés céljából szerfelett fontos.” A körlevélben részletezi a tantervet, s nevezetesen, mily szerető figyelembe részesíti pl. az éneket, az agyagmintázást, általában a művészi nevelést.

Keuler József tanár cikkében többek közt azt is írja, hogy a művészi oktatásnál az egyöntetűség hiányzik, hogy egyes iskolák egyáltalán negligálják a plasztikát, s hogy sürgős tehát, hogy a szakfelügyelői rendszer létesíttessék stb. Mindezekben teljesen igaza van cikkíró tanárnak és a magam részéről is ohajtandónak tartom ezen hiányok mielőbbi pótlását.

Az összes állami ipari szakiskoláknál a mintázás szintén kötelező tantárgy. Szükséges ezen tantárgy minden szaknál, legyen az akár fa, fém, vas vagy szövészet. De leginkább a kő- és agyagipari szakiskoláknál nélkülözhetetlen a mintázás. Lényegesebb is ezen tantárgy e kétszaknál, mivel mindkét szak oly természetű, hogy a mintázással szoros összefüggésben áll. Itten a növendékek szakmájukhoz és tehetségükhöz mérve, részint természet után, részint saját és más tervrajzok után használati és díszítési tárgyakat mintáznak, amelyeket az intézet által értékesíttetnek. Az áll. ipari szakiskoláknál a kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által kiadott utasítás szerint következően tanítatik a mintázás. A mintázás célja, feladata a tanulót éles megfigyelésre és értelmes látásra, a forma és arányainak a legkisebb részletekig meő helyes felfogására tanítani, célja továbbá a képzelet és közvetve térérzékének fokozott mértékben való nevelése, az izlés fejlesztése és végre a tanulót képessé tenni arra, hogy egyszerű plasztikai ékítményeket vagy tárgyakat a mintázás vagy a mesterséghez tartozó anyag és műveletek útján reprodukálhasson. Tárgy: A mintázás tárgya nagyjában hozzátartozik a szabadkézi rajzolás tárgyához. Továbbá csatlakoznak a mintázás tárgyához az emberi test főbb alkotórészei, azonkívül a művészi iparban előforduló több állatnak pontosabb testrészei, végre vegyes ékítmény, ipari tárgyak alkotó részei és az egész tárgyak plasztikai ékítménnyel való díszítése. Továbbá utmutatást nyújt még abban is, hogy összetettebb ékítményeknél, melyek a vezérlő elemek és az ékítménynek jellemző alakjai és stíltani szempontból és alkalmazott ékítményeknél mily belső összefüggés van az alapul szolgáló tárgy és az ékítmény közt stb. stb.

Módszer: A tanár az év elején az oktatást azzal kezdi meg, hogy megismerteti a tanulót a mintázáshoz szükséges anyagokkal és azoknak előkészítésével, továbbá a mintázás szerszámaival és azok használatával. Megmutatja és megmagyarázza továbbá a tanár a készíttendő minta alapjának elké-

Azonban még itt nincsen kimerítve a társaság előnyös ajánlata. Ugyanis, ha a város közönsége meggyőződne arról, hogy a villany fogyasztása, s ezzel arányban a jövedelem oly mérvben emelkedik, hogy a vállalat sorsa teljesen biztosítva van, — a szerződést a 10-ik évben egyszerűen felmondja, a kezelést átveszi, s így a helyett, hogy a Ganz-cég által juttatott 50% jövedelemmel elégedne meg, megszerzi az egész 100 % hasznot.

Igen természetesen a szerződés kikötő azt is, hogy a közönség, magán fogyasztása biztosításánál a vállalatnak egyáltalán ne legyen kiszolgáltatva, amit egyébiránt a cég maga eleve kizár azzal, hogy a magán világítás díját hectovattóránként (ami 2 drb. 16-os izzónak felel meg) 6 fillérben, vagyis lángonként 3 fillérbe állapította meg, amely 500 órai fogyasztásnál 5 fillérre, illetve 2½ fillérre száll le. A villammérő órát a cég ingyen engedi át. Ipari célokra 1000 órai fogyasztásnál a villamos erőt 2 fillérbe számítja meg, szemben a budapesti jelenlegi 4 filléres árral. Igen természetesen a magánosokkal pauszálban is szerződik a vállalat.

A Ganz-cég terveit a bizottság elfogadta, s a versenytárgyalás ilyen értelemben való kiírására a közelebről összeülő közgyűlésnek javaslatot tesz. A Ganz-cég, mely az előmunkálatokat díjtalanul végezte, a maga részéről a következőket kötötte ki:

„1. Hogy az a munkálatok alapján kiírandó pályázatra mi is meghívassunk.

2. Hogy a pályázatra beérkező költségvetések összehasonlításánál egyenlő anyag mennyiség és minőség mellett a költségvetés végösszegének 2,5%-a a mi javunkra irassék, oly módon, hogy az esetben is, ha a legolcsóbb versenyajánlat végösszege a mi ajánlatunk végösszegénél legfeljebb 2,5%-al olcsóbb, a város mindenestre nálunk rendel meg a telepet.

3. Ha a beérkező versenyajánlatok közül

szítését, a mintához szükséges anyag előkészítését és főrakásának módját. Végre pedig demonstrálja a tanár a minta körvonalainak fölrajzolását és annak további kidolgozását s általában a további kidolgozást, valamint a munka felbontásakor szükségessé váló konzerválás módját.

A tanár a mintázásnál ügyel a kellő fokozatosságra és lehetőleg ügyel arra, hogy a szabadkézi rajz tárgyival párhuzamosan haladjon. A tanár itt megint az elemek helyes rajzára, az ékítmény tömegeinek arányos elosztására és az elemek plasztikájára nagy gondot fordít. Ezek volnának az állami ipari szakiskoláknál a fontosabb tudnivalók a mintázás tanítására vonatkozólag.

Most pedig azt hiszem, hogy a fentebb elmondottakban a Magyarországon levő összes és különböző jellegű intézeteket és tényezőket, ahol mintázás tanítatik, felsoroltam. Mindezek után nem szabad említetlenül hagynom azt sem, hogy a felsorolt intézeteknél nagyobb részt a mintázás tanításával kapcsolatosan a stíltan be van véve és a gipszöntést (formázás) is gyakorolják a növendékek. A magasabb intézeteknél a boncz- és alaktant is előadják.

Most talán az elemi iskolákat kivéve, amelyekre cikkem végén részletesen rá fogok térni, ezen ismeretemet befejezem és áttérek az eddigiektől egészen eltérő más mintázási irányra.

Nagyon kevés ember — kivéve a szakértőket — érdeklődik és tudja, hogy a nagyobb városokban látható templomokon, monumentális épületeken, színházakon, palotákon stb. a díszítési munkákat ki és hogyan is készíti el. Továbbá azt sem tudja, hogy a sok cserépkályha díszítése, a különböző kivitelű művészi márvány kandalló, és sok más érdekes munka hogyan készül. Tudom, hogy a legtöbb embert nem is érdekli ezen munkálat. Egyrészt talán azért, mivel minden embernek a mindennapi megélhetésért sűrűbb dolga van, tehát nincs ideje, másrészt pedig nem hívja fel arra senki a figyelmét. De ha egy új szoborról van szó, erről már az emberek az újságok útján is tudomást vesznek, s egy szóval figyelmük inkább felhívják, hogy azt megtekintsék.

Azok az emberek, kik ezeket a fentemlített és különböző kivitelű (hol fa, hol gipsz, hol terrakotta, hol kő, hol stukkó) munkákat végzik, szintén „szobrász” név alatt ismeretesek. Az ő tudományuk nem áll oly magas színvonalon, mint a szobrászművészeké, azonban bátran mondhatom, hogy ezen szakemberek közt is sok kiváló tehetséggel találkozunk, kik egész életükön át arra törekednek, hogy mestereiknek, illetve építészeiknek jó és szép munkákat nyújtsanak.

Tudjuk azt nagyon jól, hogy pld. egy Ybl Mik-

valamelyik több mint 2,5%-kal olcsóbb a mi ajánlatunknál, a város kötelezi magát, hogy bennünket a munkáknak a legolcsóbb és 2,5%-kal felémelt ajánlati áron való elkészítésével megkínál és amennyiben mi a munkálatokat elfogadjuk, bennünket azok elvégzésével megbiz.

4. Az esetre, ha a város a telepet megkérdezésünk nélkül más czéggel építené meg, tervezeteinkért és előmunkálati költségeink fejében, költségvetésünk végösszegének 2,5% azaz két és fél százalékát tartozik nekünk megfizetni.

5. Ha a felajánlott feltételek mellett mi nem reflektálunk a megrendelésre, avagy abban az esetben, ha az elektromos mű egyáltalában nem létesítették, előmunkálataink fejében semmiféle kártérítésre sem tarthatunk igényt.

A közgyűlés a Ganz-cég ajánlata elfogadásával minden költség nélkül jut megbízható tervezet birtokába, melynek alapján kihirdetett pályázat révén tehet szert a város egyöntetű, összehasonlításra alkalmas, előnyös versenyajánlatokra, melyek a város igényeinek mindenben megfelelnek.

Tehát meg van adva az alkalom, hogy Székelyudvarhely villanyvilágításához akként jussunk, melyben csak nyerhet, de veszíteni semmi esetre sem veszíthet és nekünk nincs okunk ez alkalommal kételkedni, hogy a képviselőtestület a versenytárgyalás kihirdetése, s annak alapján a szerződés megkötése elé akadályt nem fog gördíteni. E vállalat eredménye evidens, s azt megakasztani egyenlő a város érdekeinek megsértésével. Ez pediglen könnyelműség és lelkiismeretlenség, mely méltán hívna ki a közönség bizalmatlanságát.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, márcz. 23.

Gyászünnepe volt márcz. 20-án a magyaroknak: Kossuth Lajos halála napja. A Golgoták alján teremnek a passió virágai és emlékeztetik a szenvedő emberiséget, azokra, akik megváltásáért szenvedtek vértanúságot és kinhalált.

lós, Steindl Imre, Lechner Ödön, Alpár Ignác, Raucsher Lajos, Schulek Frigyes, Pecz Samu, Schmahl Henrik, Gerster Kálmán, Czizler Győző, Korb és Giergl, Kauser József, Schikédanz Albert, Hauszmann Alajos, Györgyi Géza, Bobula János, Bálint és Jámor és más ismert magyar műépítész is szívesebben adja oda az általa ismert szobrászaihoz munkáját, kik őt megértik. Mert nem könnyű dolog egy egész homlokzatot vagy belső díszeket jól elkészíteni, hogy az egyöntetűen egy egészet képezzen, s hogy az mindjárt az első intradara a műépítész intencióinak tökéletesen megfeleljen. S ez leginkább elérhető részint személyes megbeszélés folytán, részint a műépítész által kiadott tervek alapján, hol művek tanulmányozása által, ugyanarra, hogy az a műépítész izlésének megfeleljen; mert bizony sok esetben találkozunk: egy papírszeleltre tett méretnek ilyenemű jelzésével, hogy pld. egy cartouche, egy torzfej vagy zárkó, egy ablakdísz stb. stb. készitendő.

Természetesen, ha most a szobrász a papírszeletről nem tudja leolvasni a műépítész kívánását, nem is lesz képes ezen munkát elkészíteni. Ez pedig leginkább arra vezethető vissza, hogy minden műépítésznek meg van a maga szobrásza, illetve kedvence, kinek rövid magyarázat után csak annyit kell mondania, hogy hiszen Ő, kedves barátom, tudja már, hogy én mit akarok, ismeri izlésemet.

Sajnos, nem nézzük mi meg ezen munkákat és nem is méltányoljuk ezeket eléggé.

Pedig ha tudná sok ember, milyen versengés foly az ilyen műhelyekben, hogy az ugynevezett szebb és nagyobb darabok kivitelével ki bizassék meg az itt levő szobrászok közül! Mily ambícióval, mekkora kitartással iparkodik abban a műhelyben a szobrász, hogy az első „modelleur” címet kivívassa. Ezek az emberek évek hosszú során át dolgoznak, de bizony nagyon kevés elismeréssel, mert munkáikat nem méltányolják eléggé. Sajnos, sok nagy tehetséget elfojt a mindennapi kenyérkeresés lélekölő munkája. Ezekben a műhelyekben még csak ezelőtt 20 évvel is, hol olasz, cseh és német szobrászok között, akik hozzájuk jöttek dolgozni és akiktől, valjuk be őszintén, sok jót megtanultunk, még akkor is szép keresetre tettek szert szakembereink. Azóta persze más világ lett. Új fiatal magyar generáció. De sajnos, a nagy konkurencia folytán az üzleti viszonyok annyira rosszra fordultak, hogy ezen fiatal emberek egy része kénytelen munkahiány miatt sokszor családjával együtt külföldre kivándorolni, hol legtöbb esetben keserűség és csalódás jut osztályrészül, a másik része úgy, ahogy, itthon keservesen tengeti életét.

(Vége jövő számban.)

Az emlékezet nem engedi elhamvadni azokat a nagy eszméket, melyekért a nagyok haltak. A mi passzióvirágaink a visszaemlékezés Kossuth Lajos életére és halálára, törekvéseire és csalódásaira. Még élnek sokan, akik őt látták, kikkel ő beszélt, és mégis már annyira megtisztult és felmagasztosult emléke, mintha nem a közelmúlt, hanem legendás idők legendás hőse lett volna. Kossuth Lajos nagy lelkének egy-egy szikrája lakik minden magyar emberben és mint a panteisztikus istenség az egész emberiségben, úgy benne van Kossuth szelleme a magyarság összességében.

Soha még a gyásznak legközvetlenebb, legelső pillanataiban sem, olyan keservesen, olyan szomorúan nem esett arra gondolnunk: Kossuth Lajos meghalt Tizenkét év után is frissen ég a fájdalom, amelyet Turinból jött fekete hír sarjasztott. S eddig csak Kossuth Lajost sirattuk; most már azután is gyászt viselhetünk, amit neki köszönhetünk. Siratjuk az alkotmány sérthetlenségét, az irás és szólás szabad jogát.

Elvesztettük: önkényvel, erőszakkal elvették tőlünk. Elvesztettük: nem voltunk okosak, elővigyázók, nem voltunk elég erősek, hogy bánni tudtunk volna velük.

*

Báró Fejérváry Géza miniszterelnök vasárnap ismét nagyobb küldöttséget fogadott és hosszabb beszédet intézet hozzá, amelyben erősen hangsúlyozta a kormányának eltökélt szándékát a rend helyreállítására. Az új választásokról is nyilatkozott a miniszterelnök a küldöttség előtt is kijelentette, hogy csak a közhangulat gyökeres megváltozása után lehet a választások kiírására gondolni.

A politikai érdeklődést majdnem kizárólag Széll Kálmán szentgothárdi beszéde és a feloszlott vezérő-bizottság pronunziamentója foglalja el. Széll fejtegetéseit minden párt a maga álláspontja szerint itéli meg, de valamennyien azzal a nagy figyelemmel és tisztelettel tárgyalják a szentgothárdi beszámolót, amelyre a kiváló államférfi minden nyilatkozata igényt tarthat.

A szövetszert ellenzék feloszlott vezérő-bizottsága a kormányhatározat dacára üléseket fog tartani és határozatait publikálni fogja. — A feloszlott vezérő-bizottság tagjai az egész feloszlást csak félvállról veszik. Jelesen az álláspontjuk, hogy a szövetszert ellenzék vezérő bizottsága nem lévén valamilyen alapszabályok alapján működő testület, hanem csak a pártok bizalmi férfainak tanácsa, akkor és ott ül össze, amikor és ahol egészen tetszik neki. Ezt megakadályozni semmiféle karhatalommal nem lehet. Ami most már a vezérőbizottság határozatait illeti, ezeket a jövőben is épűgy fogják publikálni, mint eddig. Az ellenzéki vezérek remélik, hogy azoknak a jövőben is meglesz a hatásuk. Mert — mondják — minden határozatnak illetve utbaigazításnak annyi hatása van, amennyi tekintélyt és erkölcsi tartalmat az illető testület neki kölcsönözni tud.

*

Politikusaink nagy része szépen megvonult az országgyűlés feloszlása után csendes otthonában. Nem is hallani felőlük. Talán még mármárcius 15-ike sem szólította ki őket remeteségökből, ahova az idők, illetve a történelem váratlan fordulata kergette őket.

Nem lehetetlen, hogy még ezt a nagy nemzeti ünnepnapot a sajtó-szabadság és a „Mit akara a magyar nemzet?” című hatalmas kiáltvány megszületésének emléknapját is csendes elmélkedéssel töltötték el valahol a pusztába való elvonultság keresztelőszentjánosi magányában, ahol, ha nem is teveszorból készült derék-övben, ha nem is sáskákkal és erdei mézzel táplálkozva, de kétségtelenül nagyon szomorú viszonyok között készülnek a nagy napok elé.

Mert az bizonyos, hogy nagyon sok bizonytalansággal állunk szemben mostani politikai helyzetünk kiszámíthatatlanságai között: de hogy nagy napok, nagy fordulatok fognak következni, azt minden jeltől láthatja mindenki, ha csak erőszakkal szemet nem huny a fejlemények előtt. — Nem csak a kisebb kaliberű politikusok érzik ezt, hanem a korifeusok is.

*

A nagy nemzet-társadalom elégedetlenségét semmi sem bizonyítja erősebben, mint az a nagy pártalakítási forrongás, mely szinte maniakus hatalommal szállta meg a lelkeket.

Az Alföldön Achim András volt országgyűlési képviselő, agrár szocialista agitátor szervezi a „parasztpártot”; a felvidéken meg „a magyar iparosok és kereskedők pártja” szerveződik. Hát ha ez a megindult áramlat így nyomul előre, akkor majd sorban felbukkannak a különböző életpályák, foglalkozások szerint tömörülő, szervezkedő politikai pártok és azok az idealista politikusok, akik még hiszik és remélik, hogy édes hazánknak hamarjában lessz munkaképes parlamentje, raktározzák el jobb időkre ezt a naiv hitüket, reményüket. Mert olyan parlamentet hamarjában nem pipál Európa, amely annyi el- és szétágazó érdekszálat egységesítő munkában képes lenne összekapcsolni.

Szomorú tünete ez az osztály-érdekek szerint való pártalakulási törekvés annak, hogy törvényhozásunk szelleme nem birt hazánkban harmonikus közgazdasági szervezetet teremteni; sőt működése folyamán éppen azt a kóros tekintet tártá a figyelő nagy nemzet-társadalom elé, hogy a parlament szellemét a benne nagyobb, tekintélyesebb számmal képviselt osztály-érdekek irányítják. Ez a tapasztalat ragadta meg bizonyára most a különböző társadalmi osztályok élet-öszönét, hogy a nemzet-gazdasági életnek egyoldalulag táplált, melengetett szervezetébe friss, tápláló vért igyekezzenek vezetni azon az oldalakon is, ahová az ő létérdekük szálai kapcsolódnak; és pedig a más irányban popásan beválnak bizonyult osztálypolitika érvényesítésével a parlament utján.

*

Uj fordulat egy ezeréves drámában. Egy nemzet ezer év óta küzd, oltalmazza régi intézményeit, nyelvét és nemzeti egyéniségét. Tízszerez ellenség sokszor visszaszorítja, de intézményei, nyelve, faji jellege mindig megtisztulva, új szépségben ragyogva kerülnek ki a küzdelemből. A maga intézményeiret küzdő nemzetnek van egy segítőtársa — a dolgozó nemzet.

Soha nehezebb és szentebb hivatás nem állott a dolgozó nemzet előtt, mint ma. Ami a politikában az alkotmány-küzdelemben elveszett, azt a gazdasági munkának, a nemzeti munkának kell — legalább részben visszaszerezni. Az elmaradt törvényeket életre való, kenyeret adó alkotásokkal — s az elmaradt gazdasági önállóságot, a magyar cikkkel felkarolásával, az osztrák ipar kérielhetetlen bojkottálásával. A politikai villongásokban meggyöngyült nemzetet az által kell erősíteni, hogy új kereset forrásokat nyitunk előtte, s kettős mérvben használjuk ki az erőket, a melyeket a természet nekünk adott. S ha az állami élet sivársága nem utalna erre, nemzeti kötelességgé tenné az Amerikába özőnlők rengetege. A főváros egy testületében e héten tartottak fölolvast, amely szerint tavaly Amerikának az összes európai államok közül Magyarország adta a kivándorlók legnagyobb kontingensét.

Számolni kell ezekkel a körülményekkel, mert a nyomor éles kiáltását a legszebb szavak, a legragyogóbb eszmék nem képesek elhallgatni. Ennek a nyomornak a következménye, hogy a mezei munkásság előre bejelenti a háborút, tervszerűen készíti elő nyárára az arató sztrájkot.

*

Egy röpirat-féle került a kezünkbe. Talán meg sem emlékeznénk róla, ha nekünk czimezve meg nem küldik. A czime Luther és Kálvin s álnév alatt jelent meg, ami a Zeysig-brosura után, de még azelőttől is nagyon rossz alánlével s eleve sokat árul el abból, hogy a füzetben írott dolgokat maga a szerző sem tartja valódiaknak, felelősségétől szeretne szabadulni s az olvasóközönség odiumát érdeke, talán éppen társadalmi állásánál fogva, hogy ne zudítsa maga ellen. A füzet megjelenése futótüzként terjedt el Székelyudvarhelyen, mivel a tartalmáról kolportált hírek alkalmasak voltak a kedélyek felizgatására. A füzet Luthert és Kálvint tárgyalja, akik az ördöggel cimboráltak, sőt talán éppen az ördög gyermekei valának, kik részeges életet élének, feslett erkölcsük valának s Lut-

her kiválásának okát a szabadabb élet után való vágy képezte. Ezek az enyhébb részek, a többi ide írni tiltja olvasóközönségünk izlése. Nem tudhatjuk, hogy a pamphlet mily czéllal íródott. Politikai háttére van-e, vagy pedig a 20-ik század gyermekének óhajtja bemutatni a két reformátort? — az azonban tény, hogy első esetben írja merényletet követett el, amennyiben a haza nehéz óráiban az emberek közt a felekezeti viszály magvát hinti el, a második esetben pedig hyper naivságot árul el, melylyel azonban éppen annak az egyháznak tesz rossz szolgálatot, melyet szolgáltni akart és amelyért egyébiránt éppen hitsorsosaitól részszül a legkeményebb elítélésben a névtelenség homályába menekült szerző.

„Elüldözött székely diákok.”

Székelyudvarhely, márcz. 24.

Az alábbi sorokat vettük, melyeket az ügy végleges tisztázása végett, minden megjegyzés nélkül adunk le és reméljük, hogy ezzel a kényes ügy, melynek keretében a tanári kar becsületes intencziót is meggyanusították, végleges elintézését nyer.

A napi lapokat ismételtelen bejárta azon alaptalan híresztelés, mintha a székelyudvarhelyi ref. kollegium tanári kara néhány 7-ik osztályu tanulót hazafias tüntetésért az intézetből elüldözött volna. Erre vonatkozólag a félrevezetett közönség megnyugtatóra az alábbi kijelentéseket teszem.

1. Kapufeltörésért rájuk szabott büntetés kiállításának nyílt megtagadásáért, terrorizálni akarásért és a később sztrájkolásért néhány 7-ik osztályu tanulót a tanári kar és az előjáróság egyhangulag hozott ítéletével akként büntetett, hogy az első fél-évről nyert magaviseleti érdemjegyeik, az év végi bizonyítványban egy fokkal alább szállítottassanak és a sztrájkolás idején elmulasztott órák, melyek az osztálykönyvbe be vannak vezetve és így nem titkolhatók, a névkönyvbe szintén bevezetessenek, anélkül azonban, hogy ez a körülmény az ösztöndíjakra, vagy egyéb kedvezményekre vonatkozólag rendes következményekkel járna.

2. Kimondatott, hogy mindazok, kik a febr. 24-iki estéli utcai rendezvényben részt vettek, tehát künn- és bennlakók egyaránt, huszvetig internáltak, ami azt jelenti, hogy előleges igazgatói engedély nélkül szórakoztató multságokban, vagy utcai sétálásban részt nem vehetnek. Mivel multságokba máskor se mehetnek engedély nélkül, igen természetes, hogy ez által csupán a sétálásban korlátoztattak.

3. Nem igaz tehát, hogy hazafias tüntetésért vagy a márczius 15-ikének ünnepléséért üldözött volna valakit a tanári kar, hiszen márczius 15-ikén maga az intézet is rendezett igen lelkes hangulatban lefolyt és látogatott ünnepélyt, ahol az igazgató két büntetett 7-ik osztályu tanulónak nyilvánosan adott át 60-60 korona előre megszavazott ösztöndíjat, miáltal szemmel láthatólag dokumentáltott, hogy a tanárikari határozathoz alkalmazkodik s abban mindenki megnyugodhatik.

4. A fentemlített körülmény és intézetünk eléggé ismert múltja szükségtelessé teszi a védekezést azon feltevés ellen, hogy pedagógiai tekinteten kívül más szempont vezette volna a tanári kart és az előjáróságot midőn a február 24-én és az ezután elkövetett fegyelmi vétségekben egyértelműleg bíráskodott. Ugron János főgondnok ur pedig egyáltalában jelen sem volt az üléseken.

5. Az egyszer kilépett és sztrájkolásuk dacára is szüleik közbeléptével végleg visszafogadott fiuk márczius 15-ikén délután együttesen és tüntetőleg kívánták bizonyítványaik kiadását azzal a félremagyarázhatlan czélzattal, hogy jóllehet írásban kijelentették, hogy a büntetésnek alávetik magukat, még ezt a legnagyobb jóakarattal rájuk mért büntetést is évközi iskolaváltoztatással kiakarják játszani. Ezért kellett a tanárikar hozzájárulásával azt a felpanaszolt klauzulát rávezetnem azon tanulók látogatási bizonyítványára, kik előjáróikkal paczkázni akartak.

6. Ezek szerint 12 növendékünk önkényes távozásáért és további sorsáért a felelősség nem a tanárikart, vagy előjáróságot terheli, mert ezek a pedagógiai lehetőségek korlátai közt mindent megtettek az ő érdekükben, amit tenni joguk és kötelességük volt, hanem azokat, kik a fiuk valótlán híreszteléseitől félrevezetve teljes tájékozatlansággal jogosulatlanul beavatkoztak az intézet belső ügyeibe.

Ezen beavatkozás bátorította fel a fiukat előbb a sztrájkolásra, azután a meggondolatlan kilépésre. A tanulók együttes ellenállása balsikerének palástolására kerültek az alaptalan gyanusítások a lapokba. Ez a tényállás.

Ezzel a nyilvánosság előtt ez ügyet a magam részéről befejezettek tekintem.

Székelyudvarhely, 1906. márczius 24.

Gönczi Lajos,
igazgató.

A produktív hitel.

Székelyudvarhely, márcz. 2.

A pénz hatalma tulságosan szuggerálja az embereket. És van is ok rá. Az egyes ember sorsa föltétlenül attól függ, hogy mennyi pénze, más szóval mennyi joga van az élet megvásárolható javaihoz. Filozofálhat, ki mit akar. Ha valaki főnyereményt csinál, vagy örököl egy milliót, föltétlenül a pénz teszi urrá. Nem így van azonban nemzetek életében! A nagy örökségek és főnyeremények csak egyesek tulajdonát teszik. A nép jólétének semmi közük sincs hozzá. A nép gazdasági életének a produktív emberi munka a hajtóereje és a míg a pénz egyeseket boldoggá tehet, addig a népek életében csak olyan szerepe van, mint az olajnak a gépben. A lokomotivhoz hasonlítom a gazdasági életet. A lokomotivot a gőz hajtja s az olaj csak a surlódást csökkenti. A gazdasági életben sincs máskép. A gazdasági életben a pénz csak a szervek működését könnyíti meg, a hajtóerő föltétlenül a produktív emberi munka marad. A termelés minden fázisában ilyen a munka és a pénz viszonya. Mielőtt azonban bizonyító tényekre hivatkozunk, vizsgáljuk meg a pénz természetét.

A cserekereskedelem korában kenyérért butort, cipőért ruhát, kalapért festéket, szóval használati tárgyért használati tárgyat adtak az emberek egymásnak cserébe. Elképzelhető, hogy a forgalom akkor nehéz volt és hogy az emberek keresték a módját valami kényelmesebb csererendszernek. A lélektani és történelmi okok pillanatnyilag nem érdekelnek. Az arany lett a közös csereeszköz és ha ezentul valaki valamit vásárolt, aranypénzt adott érte. Lépésről-lépésre haladok. Az embert a fogalom egyszerűsítése kényszerítette rá, hogy az aranyat elfogadja közös csereeszközzül. A kényszer azonban még tovább is hatott. Az aranypénz hordozása nehézkes és veszedelmes volt. Néhány ügyes pénzember észrevette ezt és a tulajdonosoktól átvette az aranypénzt, oly föltétellel, hogy azt a kiadott papirosnyugta ellenében bárkinek és bármikor visszaadja. Ezt a papirosnyugtát úgy használhatták az emberek, mint az aranyat. Papirospénz lett belőle. Ez a pénz élettörténete és természetrajza. Kitűnik belőle, hogy a pénz föladata a kereskedelem és így az egész gazdasági élet egyszerűsítése. Semmi egyéb! A gazdasági élet aktív faktora mindig az emberi munka marad. Illusztrálja néhány markáns példa ezt a tételt.

Ha valamelyik földbirtokos elhatározza magát, hogy intenzíven fog gazdálkodni, akkor gépeket, épületeket, vetőmagvakat és műtrágyát kell beszereznie, más szóval produktív hitelre van szüksége. Ha nem volna pénz a világon, akkor az intenzívebb gazdálkodásra csak úgy térhetne át, hogyha a vállalkozótól elfogadná a gépet, műtrágyát, vetőmagvakat és épületeket, olyan föltétellel, hogy a terményekből mindegyik kap a befektetésnek megfelelően osztalékot. Tehát ha nem volna pénz, akkor a földbirtokos csak úgy térhetne modernebb gazdálkodásra, ha szövetségben dolgoznék az összes vállalkozókkal, a kik segítenének neki gazdaságát modernizálni. A pénz azonban fölöslegessé teszi ezt a bonyodalmas szövetekezést. A földbirtokos elmegy valamelyik pénzintézethez. Vesz föl pénzt. Megrendeli a gépeket. Megépítteti a szükséges épületeket. Meghóztatja a vetőmagot, meg a műtrágyát. És végül mindent kifizet a fölvett pénzből. A produktív hitelt nyújtó bank lesz az üzlettársa. Hanem azért a banktól is független marad, mert a termés eredményétől függetlenül fizeti meg a kamatokat.

Hasonló a pénz szerepe az ipari termelésben is. Egy példát hozok föl. Ha valamelyik gyár jól fejlődik s üzeme rendszeren emelkedik, úgy, hogy már évek hosszú során keresztül minden esztendőben tekintélyes értékű gyártmányt hoz forgalomba s így szép tiszta haszna van, akkor föltétlenül jogva van produktív hitelre és meg is kapja a hitelt.

Kiemelem ebből a két példából a lényegét. Ha nem volna rendezett pénzügyünk, akkor a termelő csak oly módon tökéletesbithetné üzemet, hogy a

termelés szerszámaikat és segédeszközeit gyártó vállalkozóval szövetségbe lépne és a haszon vele osztozkodnék. A pénz egyszerűsíti a dolgot. Főlegessé teszi a nehézkes társulást, de minden rizikót a termelőre hárít. A termelő megkapja a produktív hitelt. Megmarad a szabadsága. Csak hogy tudnia kell élni is vele. Gondolatmenetnek ez a gerince. Ismételtén megvitatom, hogy nemcsak az a lényeges, hogy a termelő pénzt kapjon, hanem az, hogy az intenzívebb termelés szerszámaikat ki tudja használni. Ehhez azonban szellemi tőke, pozitív tudás kell. És az élet valóban megmutatja, hogy pénz magában nem teszi a gazdát és az iparost nagygyá, hanem a produktív szellemi munka.

Különösen szükséges a pénz másodrendű hatalmát Magyarországon hangoztatni, a hol a termelés még embrionális állapotban van, s a hol a produktív szellemi tőke felsőbbességét a pénzzel szemben még nem ismeri el a közvélemény. Pedig Magyarországon a gazdasági evolúcióhoz minden előfeltétel megvan. A természet gazdag kincsekben. Termőföldünk, erdőink, bányáink minden országéval megállják a versenyt. Van huszmillió emberünk, a kikben él a jólét után való vágy és akarnak is dolgozni, mert hiszen a munka szeretete viszi őket Amerikába is. Produktív hitelt minden termelő kap, talán többet is, mint kellene neki. Gazdasági életünk még sem fejlődik, mert hiányzik a leglényegesebb, a gazdasági élet hajtóereje — a szellemi tőke.

Földbirtokunk a legutolsó a világ minden kulturálmái között. Az ország huszonnégy millió katasztrális holdnyi termő területének több mint a felén buzát, rozsot, zabot és kukoriczát termelünk. Marhaállományunk csak félakkora, mint a szomszédos Ausztriáé. Erdőink oroszánrésze parlagon hever. Szóval földmivelésünket jellemzi az öreg béres gazdálkodás rendszere. Igaz, hogy e mellett a gazda lehet aztán diplomata, politikus és államtisztviselő, hanem az ország népe nyomorban él, mert a föld holdja középtérben alig hoz többet száz koronánál. És ez az állapot mindaddig meg is marad, míg a magyar gazda nem lesz modern gazda és nem tudja kihasználni a modern termelés szerszámaikat. Nem a pénz hiányzik a magyar gazdának, hanem az intenzív termelés minden segédeszközét megkapja hitelre, sőt többet mondok, az uradalmakhoz halomszámra érkeznek a gyárosok hitelajánlatai. Ezeket föl is kellene azonban használni tudni. De éppen itt rejlik a baj. A pozitív tudást, a szellemi tőkét, a modern-gazdálkodás ismeretét nélkülözi a magyar gazda.

Iparunkat hasonlóan a szűk látókörűség jellemzi. Külföldi gépgyárosok, a kik speciális gépeiknek piacot keresnek Magyarországon, megdöbbenéssel konstatálják a magyar iparos maradiságát.

Mindezen a sok bajon azonban lehet segíteni! Nem Magyarország az egyedüli állam, a hol a gazdasági életet a társadalom elbanyagolta. A magyar gazdasági élet csak akkor fejlődhet nagygyá, ha impregnáljuk a termelés minden ágát, gazdasági és technológiai tudományokban nagygyá nevelt agyvelőkkel. Németországra hivatkozom. A ki ismeri a német viszonyokat, tudhatja, hogy a német gyáros és földbirtokos fia leggyakrabban nagymiveltű szakemberek lesznek és a kik közülük a legokosabb, az kapja meg az apja gyárát vagy földbirtokát. A magyar ember megfordítva cselekszik. A melyik fia az iskolából kibukik, a melyik fiára minden tanári kar kimondja a szentenciát, hogy nem bír tanulni, abból lesz gazda és iparos. Erre az ellentétre különösen felhívom a figyelmet, mert a szülők szimplicitásában rejlik a mi gazdasági visszamaradottságunk.

Gazda.

UJDONSÁGOK.

Székelyudvarhely, márcz. 25.

Egyről-másról.

A névtelen levelek Jakk-ja újra felütötte fejét Székelyudvarhelyen. Nap-nap után lövöldözi szét romlott lelkének nyilait. Aljas munkájában nem igen válogatós, noha kétségtelenül megállapítható, hogy a leányos házakkal nagyobb előszeretettel foglalkozik.

Társadalmunk lesipuskása vagy mondjuk lesipuskásai, embertársaik bizalmával, becsületével nem bírnak s ennek daczára, vagy talán ép ezért azzal szerzik meg lelkük nyugalmaikat, abban telik kedvtelésük és időöltésük, hogy egyéb komolyabb foglalkozás helyett biztos, védett helyről, a névtelenség homályából lövöldözgetnek embertársaikra. A társadalom lesipuskásai azonban irtóznak a hidegtől; a jól futott meleg szobában elhelyezett író-ztal mellől

eregetik lövegeiket embertársaik ellen, míg csak nem sikerül a kiszemelt „vadakat“ végleg leteríteniök.

Az a tulajdonság a társadalom lesipuskásaiban is megvan, hogy a tőltényeit nem igen válogatja, „A cél szentesíti az eszközöket“, vallja a lesipuskás. Célja pedig embertársa becsületének, tisztességének, irigylt társadalmi — akár hány-szor hivatali — tekintélyének, nem egyszer családi békéjének tönkretétele.

Nagyhaug ijesztgetések, fenyegetések után, ha a „vad“ el nem szaladt, epébe mártott tollal írott névtelen levelekkel próbál szerencsét. Örül, ha sikerült embertársa becsületét csak egy csekély mértékben is megperzselnie. Megkísérli ezt többször is, míg el nem fogy a megfelelő tőlténye hiába. Ekkor előszedegeti az éles tőltéseket, a névtelen leveleket; ha ha köztisztviselő a „vad“, a névtelen feljelentéseket. Végtelen nagy benső kárörömmel várja az eredményt. Bizonyos benne, hogy jól célzott, tehát sűrűs sebet kellett ejt nie és így most már csak az volna hátra, hogy áldozata nyakára bágva, a kegyelemdőfést megadja neki.

Ámde legtöbbször e válságos pillanatban érik tetten a lesipuskást s vonják számadásra jellemtelen tetteiért, hogy örökre elvegyék kedvét a „vadorzástól“, hogy a társadalmi rendet, az embertársak tisztességét, becsületét többé szeny és kár ne érje az ily népség részéről.

A társadalmunk minden egyes tagjának kezét kellene fognia a mi saját lesipuskásunk ellen, mely már évek óta zavartalanul üzi gyalázatos mesterségét. Össze kell fogni most végre kifürkészésre és irgalmatlan felelősségre vonásra és erkölcsi tönkretételére. Nem érdemel kiméletet, ki legnagyobb kincsünkre, becsületünkre orozva vadászik.

Igy, de csakis így leszünk képesek megtisztítani társadalmunkat attól a sok salaktól, a mely már-már mindenfelé végelpusztulással fenyegeti az egyéni tisztességet, becsületet, társadalmi és hivatali tekintélyt, sőt a családok békéjét is.

Zárszó márczius idusán a kollegiumban.

— Tartotta Gönczi Lajos igazgató, —

Mélyen tisztelt közönség! Az a hazafias érzület, mely a tisztelt közönséget ide vezette, fényes bizonyítéka annak, hogy a nemzet két legdrágább kincsének: a szabadságnak és függetlenségnek eszméje él és munkál mindnyájunk szívében.

Ezeket az eszméket dicső őseink hagyták ránk szent örökségként; ők plántálták lelkébe a csüggedező nemzetnek a jövő iránti hitet és bizalmat, mely hit és bizalom boldogulásunknak és nemzeti önérzetünknek alapját képezi.

És 1848—49-iki tüneményes korszaknak, mely az új Magyarországnak határköve lett, emléket nyitotta fel iskolánk ifjúsága is ezen ünnepély rendezésével, annyival inkább, mert most ismét kockán forog hazánk szabadsága, alkotmánya. Ilyenkor van szükség a helyesen megnyilatkozó hazafiságra. A hazafiság a nemzet iránti hűséggel párosulva, bátran mondhatjuk, mert történetünk minden ténye mutatja, irodalmunk minden lapja hirdeti, — magyar erény. Éppen ezért magyar fiukat, kik magyar nevelésben részesülnek, nem is szükség külön buzdítani a hazafiságra. Az iskola mindennapos munkája e szent érzelem tartalmát és tárgyát előtűk tüzetesen megvilágítja. És itt csak rövid intelem alakjában ismétlem, hogy a hazafiság valódi mértéke: a kötelességtudás. Egy egy hazafias ünnepélyen való felbuzdulással a hazafiságnak még nincs elég téve. Ezeknek csak erőt és lelkesedést meríthetünk mindennapi kötelességeink becsületes elvégzésére.

Jövendőnknek, nemzeti nagygyálevésünknek, anyagi és szellemi önállóságunknak csak komoly munkássággal, takarékosággal és okos előrelátással rakhatjuk le biztos alapjait. A haza anyagi és szellemi függetlenségeért, szabadságáért az iskolában, a családban, az egyházban és a társadalomban mindenkinek lankadatlan kötelességteljesítéssel, önzetlenséggel kell munkálni és áldozni. És különösen az ifjúságnak kell magát az életben reá váró nagy feladat elvégzésére alaposan előkészíteni, és pedig komoly munkálkodással, testi és szellemi erőinek cél tudatos fejlesztésével, a hagyományos törvénnytisztelet és rendszeret ápolásával s az ezekből folyó kötelességek önkéntes elvállalásával. Ezuttal is lelkére kötöm a tanuló ifjúságnak, hogy fegyelmi rendszabályainkat, iskolai és kézi törvényeinket ne úgy tekintsék, mint valamely önkényes akarat erőszakoskodó rendelkezéseit, hanem úgy, miut a nevelés-

és oktatástani hasznos tapasztalatok tisztázott eredményeit, iskolai közös munkánk sikerének feltétlen és nélkülözhetetlen eszközeit, melyek azt munkálják, hogy jóra irányító hatásuk lassanként az ifjúságot az öntevékenység és önfegyelmzés helyes útjára terelje s idővel teljesen önállóvá tegye.

Tisztelt közönség! A protestáns iskolák tudvalevőleg nemcsak a tudományt és nemzeti műveltséget terjesztik, de a humanizmust is ápolják intézményeik által. Akadtak nagylelkű pártfogók, alapítók, akik munkássággal és takarékosággal szerzett vagyonuk egy részét hazafias áldozatképpen rakták le a közművelődésünk oltárára, hogy azon szegénysorsu jó tanulók is, akik magukra hagyatva nem juthatnának a közműveltség és tudomány forrásaihoz, ezen alapítványok megnyerésével felküzdhessék magukat tisztességes társadalmi állásokra. A többi közt boldogemlékü Gidófalvy Gábor és neje Siskáni Rózália is ily czélu alapítványt tett le iskolánkúál, melynek kamataiból a végrendelet értelmében és a tanári kar kijelölése alapján 500 koronát 7 tanuló ifjunak, névszerint: Gothárd József és Gombos József 8-ik, Bartha Károly, Nagy Károly és Hegyi András 7-ik, Kis István és Kelemen Károly 6-ik osztályos tanulóknak itt nyilvánosan átdok (a növendékek elé lépnek és átveszik), hogy szívüket lelküket, értelmüket minél jobban kiképezhessék ezen segélyek felhasználásával s majdan hazánkuk, egyházunknak és társadalmunknak hasznos és derek tagjai lehessenek. Isten segedelme támogassa nemes törekvéseikben!

Köszönet a mélyen tisztelt közönségnek, hogy eljött ide az ifjúsággal lelkesedni és hódolni a hazaszeretethez! Azon forró óhajjal zárom be ünnepélyünket, hogy a hazaszeretethez az a lobogó lángja, mely e pillanatban mindnyájunk szívében ég, ki ne aludjék soha! S jóllehet az életben, akik most itt együtt vagyunk, különböző munkakört töltünk is be, de legyünk, s maradjunk is mindnyájan egyek hazánk kifogyhatatlan szeretetében. És most egy szívvel-lelékkel kiáltunk: Éljen imádott hazánk Magyarország!

Személyi hír. Vig Albert kir. tanácsos, országos iparoktatási főigazgató két napot töltött városunkban, s ez alkalommal a helybeli kö- és agyáipari szakiskolát megvizsgálta.

A ref. leányiskola estélye. A helybeli ev. ref. leányiskola javára rendezett estély a múlt szombaton a hozzáfűzött várakozásnak megfelelőleg fényes sikerrel folyt le. A Budapest-szálló nagytermét ez alkalommal szép és előkelő közönség töltötte meg. Az izlésesen összeállított műsort az első zenekar nyitánya vezette be, mely után Kovácsy Ernő joghallgató interpretálta Farkas Imre melodráját, a vén cigányt, melyet minden részletében érvényre juttatott. A zongora részt Molnár Margit játszotta izlésesen. Ezután Damokos Andor zongorával kísért hűgedűjátéka következett, ki Saint-Saens: Rondo capriccioso-ját adta elő tüneményes virtuozitással. Dobó Zoltánné a zongora részt bálumtramentó technikával játszotta meg, melynek mindegyik részlete bensőségről és kifejezésről tett bizonyosságot. Most Nagy Károly kolozsvári teológiai tanár lépett az emelvényre. Nagy Károly a női szociálizmusról tartott igen tanulságos előadást, melynek keretében a női kérdés történetét aprólékosan ismertette. A következő piece a Dobó Zoltánné zongorajátéka volt, ki Rubinstein: Tarantelle H. moll-t játszotta. A nehéz darab poetikus előadásával annyira fellelkösítette a hallgatóságot, hogy az óvációnak nem volt vége-hossza, melyet aztán ráadásul hálált meg. Utánna Zsigmond Ferencz kolozsvári kántor és zene-tanár énekelte el Kassay Irén sikerült zongora kísérete mellett, Werner bucsu dalát. Hangja egyike a legszebb és legelőbb tenorhangoknak, mit valaha hallottunk; nagy terjedelmű, világos színezetű és amellet olyan kellemes, lágy, behízelgő, hogy énekét egy párszor ismételnie kellett. A szép műsort egy I felvonásos vigjáték: „A fotografus“ zárta be. A szereplők valamennyie: Szabó Andrásné, Nosz Ilonka, Pálffy Aladár és az inas is, kivétel nélkül sikerülten állták meg helyüket, s ügyes játékkal mindvégig derűtségben tartották a közönséget. Az esélyt jóformán hajnalig eltartó kedélyes táncmulatság zárta be.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete f. hó 20-ikán Gothárd János polgármester elnöklété mellett rövid másfél óras rendkívüli közgyűlést tartott. A közkórház catornázásához szükséges területet 21 szavazattal oly feltétellel át-

engedték, hogy amennyiben a városnak szüksége lesz az átengedett területre, a kórház a csatornázást saját költségén áthelyezi. A Csépi Zsuzsával kötött vásárszerződést újabb 15 napra kitűzték. A városi pénztár megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvet tudomásulvették. A város rője haszonbérbeadásáról Sándor Józseffel kötött szerződést felebezés folytán megsemmisítették. A községi iskola vallásitanítóinak fizetéséről szóló tanácsi előterjesztést napirendről levették azzal, hogy a 300 korona felosztásáról a tanács az illetők óraarányában tegyen javaslatot. A városi közeve: lerakásának szerződését Ferencz Lajossal elfogadták. Az áll. kő- és agyagipari szakiskola felügyelőbizottságába az eddigi két tagot: Demeter Dénest és Dr. Kassay Albertet beválasztották. Behajthatatlan pótdokozók címén 1606 koronát töröltek. A város ingatlanaira kötött haszonbérlet szerződéseket jóváhagyták. Egyes városi tisztviselőknek fizetés előleg iránti kérésének nem adtak helyet.

A róm. kath. főgimnázium husvétii szentgyakorlatának napi rendje: Márczius 38-án: Este 5 órakor ünnepélyes „Veni Sancte“, bevezető szent beszéd; letenye Jézus szent ezivéről. Márczius 29-én és 30-án: D. e. 1/2 8 órakor ének „A keresztfához megyek“, első szent beszéd; szent mise, ezután a szabad idő alatt csendes magabeszéd. D. e. 10 1/2 órakor ének. „Áh, félek, rettegek“, második szent beszéd; Ének: „Keresztények sirjatok“. D. u. 2 1/2 órakor ének: „Könyörülj Istenem“, konferentia, beszéd; Ének: „Keresztények sirjatok“. D. u. 5 órakor egy tized a fájdalmas olvasóból, harmadik szent beszéd, litania, áldás. Márczius 31. D. e. ugy, mint a megelőző napokon. D. u. 2 órakor ének: „Könyörülj Istenem“, szent beszéd utána estig szent gyónás. Április 1. D. e. 1/2 8 órakor rövid szent beszéd. D. e. 8 órakor szent mise, közös szent áldozás, bucsu imák. „Te Deum laudamus“.

Halálozás. Egy törekvő, szorgalmas férfiú költözött el ismét az élők sorából. Bagó Gyula kereskedő életének legszebb korában, 42-ik évében, f. hó 20-án, hosszas szenvedés után, elhunyt, gyászba borítva hitvesét és tíz kiskorú gyermekét. A megboldogultat 22-én d. után helyezték örök nyugalomra a róm. kath. temetőbe, általános részvét mellett. Halálát nejjén és gyermekein kívül számos rokon gyászolja.

A villamosvilágítás kérdése. Székelyudvarhely város képviselőtestülete még a múlt év folyamán tartott egyik közgyűléséből egy bizottságot küldött ki oly célból, hogy a villamosvilágítás pályázati hirdetményét a Gancz-cég megbízottjának közbejöttével állapítsa meg, s arról a közgyűlésnek tegyen előterjesztést. E bizottság f. hó 22-én ült össze Gotthárd János polgármester elnöke mellett. A biz. tagjai közül megjelentek: Haberstumpf Károly, Gyertyánffy Gábor, Dr. Valentsik Ferencz és Becsek Aladár. A Gancz és Tsa budapesti céget Ripka Ferencz főtitkár képviselte, ki az ügyet ismertetve, a bizottság megállapodott abban, hogy a bemutatott tervezet szerint az árlejtés kiírását a közgyűlésnek javasolni fogja. Tekintettel a városunk közönségét közölről érdeklő nagyszabású beruházásra, az ügyet első cikkünkben részletesen ismertettük.

III. osztályu személykocsik a gyorsvonaton. A kereskedelmi körök régi kívánsága, hogy a III. osztályu személykocsik a Máv. gyorsvonatainál is járassanak, vagyis, hogy a gyorsutazás előnyében a szerényebb viszonyu III. osztályu utasok is részesíthessenek, kik ebből államvasuti vonalainkon (egy-két rövid vonal kivételével) jelenleg ki vannak zárva. E régi és méltányos kívánságot a kereskedelemügyi miniszter figyelembe venni kívánván, elrendelte, hogy a Máv. olyan vonalain, amelyeken a gyorsvonatok terhelése s a forgalmi és menetrendi viszonyok megengedik, a III. osztályu utasok szállítása az erre alkalmas gyorsvonatoknál lehetőleg már 1906. május hó 1-én a nyári menetrenddel együtt megkezdhessek s később a gyakorlati következményekhez képest fokoztassák.

Kivonat a megyei hivatalos lapból. Juhimlő megszünt és a zárlat feloldatott Nagysolymos községben. *Körözendő egyének.* Tóth Emma állítólag kassai születésű 18 éves cseléd körözendő és eredmény esetén illetőségi viszonyaira nézve kihallgató. Weisz Sándor nagyváradi születésű, izr. válású 33 éves cipész segéd nyomozandó és eredmény esetén a megkereső hatóság értesítendő. Kálmán Zsigmond karczagi illetőségi 18—22 éves egyén születési esete az anyakönyvekben nyomozandó és eredmény esetén a megkereső hatóság értesítendő. Krekán József 26—27 éves lakatos segéd nyomozandó és eredmény esetén illetőségi viszonyaira nézve kihallgató.

Névnap. A szarvasi polgári leányiskola igazgatónjét, Weinberger Frauiczskát, mint a Szarvasi Hírlap írja, f. hó 9-én névnapja alkalmából kellemes meglepetésben részesítették, úgy a leányiskola növendékei, mint a tantestület tagjai. Reggeli fél 9 órakor az összes növendékek tanítónők vezetésével a leányiskola tornacsarnokában gyűltek össze, s a növendékekből alakított küldöttség ment föl az igazgatónőhöz. Az igazgatónőt a polgári iskola és elemi isk. egy-egy növendéke, majd a tanítónők üdvözölték névnapja alkalmából. Az igazgatónő e nem várt s remélt figyelemért a legmelegebb hangon mondott köszönetet úgy a tanítónőknek, valamint a növendékeknek. A délelőtti folyamán a leányiskola kormányzótestületének számos tagja s tisztviselői részint személyesen, részint levél útján üdvözölték a közszeretben álló igazgatónőt.

Nyilvános nyugtázás és köszönet. A következő sorok közlésére kértek föl: A székelyudvarhelyi ev. ref. egyházközség által 1906. márcz. 17-én az ev. ref. leányiskola javára rendezett, hangversennyel egybekötött jótékonycélú táncmulatság alkalmával a következő felülfizetések folytak be: Gyarmathy Ferencz 50 k, Dr. Nagy Samu 30 k, Dr. Horváth Károly, Ugron János 20—20 k, Gönczi Lajos 12 k, özv. Doros Györgyné, Dr. Bodolla Gábor, Dr. Damos Andor, Máthé Pál, Szakáts Zoltán, Dr. Ráczkőy Sámuel, Ilyés István, Csanády Zsolt, Dr. Solyomossy Lajos, Vajda Ferencz 10—10 k, Klein Zsigmond 9 k, Weiss Ármu 8 k, özv. Bodrogi Sándorné, Miklósi Károlyné, Barcsay Károly, Sebessi János, Barabás Jenő, Séra Kálmán 5—5 k, Id. Szakács Károly, Dr. Szöllösi Ödön, Tamás Balázs, Molnár Károly, Dr. Urbányi István, Nagy Elemér 4—4 k, Dr. Farkas József, Hegyi Péter, Fernengel Gyula 3—3 k, Szabó Domokos, Ilyés Albert, Márk Albert, Kassai József, Zárug Antal 2—2 k, Ferencz Ferencz 1-50 k, Kibédi Zsigmond 1-20 k, Bányai Árpád, Soós József, id. Rápolti Károly, Gyerkos Mihály, Kelemen Lajos, Rösler Károly, Gyertyánffy Boldizsár, Márton Árpád, Sándor Nándor, Schlosser Vilmos 1—1 k, Gábor Ferencz 40 f. Összesen 335 k. 10 f. Összes bevétel 930 k, kiadás 461 k. 30 fill. Marad tiszta jövedelem 468 k. 70 f. Fogadják a nemes szívű adakozók a ref. egyház hálás köszönetét. Vajda Ferencz ref. pap. Keszler János megyebíró.

Magyar Nyelvkönyv, helyes beszéd és helyesírás, valamint a fogalmazás elsajátítására. Ily címmel jelent meg a napokban Lampel R. budapesti könyvkereskedésében egy négy kötetből álló tankönyv, melyet az elemi iskolák I—VI. osztályai számára, (II., III., IV., V. és VI. oszt. csoportosítással) a népiszkolai új tanterv szerint és az abban lefektetett irányelvek alaki és gyakorlati beváltásával Kozma László, Somogyi Béla, Szöllösi Jenő székesfővárosi tanítók és Ember János udvarhelyvármegye kir. tanfelügyelője szerkesztettek. A széleskörű pedagógiai tudással, körültekintő tervszerűséggel és módszertanilag is az új Utasításnak megfelelő nyomokon haladó Nyelvkönyv magában foglalja a magyar nyelvtanításnak az új tanterv értelmében felülredukált tananyagát s a gondolkodás fejlesztését, a helyes és szabatos beszédre és írásra való oktatást nyelvtanilag aplikálja s irodalmi színvonalon álló olvasmányokból vezeti le. A Nyelvkönyv magában foglalja a helyesírást és a fogalmazást is s az egész tárgykört a szemléleti oktatás támogatására sikerült illusztrációk kísérik. A szakirodalom terén illusztris nevű szerzők a szöveget a tanítók számára való módszertani utasításokkal is ellátták. Ajánljuk ezen, a tanügyi irodalom terén is módszertanilag uttörő tankönyvet a szakkörök figyelmébe, mert bizonyos, hogy a mind jobb és a gyakorlat tapasztalatai alapján megírt tankönyvek mindinkább biztosítják a tanítás sikerességét is.

Nagy idők tanuja. Tőke Imre 48—49-iki honvéd-tizedes életének 81-ik évében, f. hó 23-ikán jobblétre szenderült. Temetése ma délután lesz. Halálát gyermekei és számos unokája gyászolja.

A Tanító-Egyesület időszaki folyóiratának: a „Haladás“-nak 2. és 3-ik együttes száma a napokban jelent meg a lap könyvnyomdájában, Gyerkos Mihály igazgató-tanító szerkesztésében. A három nagy nyomtatott ivre terjedő füzet tartalma: 1. Gyerkos M. Az új tanterv és a tanítói fizetések. 2. Ember J. A jövő tanév. 3. Paál S. Emlékbeszéd Lázár József felett. 4. Mircse D. Az új tanterv ismertetése. 5. Jakab J. az izákkosság elleni védekezés és az iskola. 6. Kriza S. Hazugságra szokott tanítványaimat miként nevelem az igaz, őszinte beszédre. 7. Szász F. Kertársaimhoz. 8. Hivatalos rész. 9. A gyűlések előkészítése. 10. Tananyagbeosztási és órarend nyomtatványok. 11. Módszerez irkánk ismertetése. 12. Miklós J. Kobátfalvi népnevelési kör. 13. Beszámolás a megtartott ülésekről. 14. Különfélék. 15. Szerkesztői üzenetek. — A lap előfizetési ára 2 kor., azonban az egyesület tagjai ingyen kapják.

xA gazdák érdekében hasznos ujtást tervez Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő cég Budapestben. Ugyanis a gazdák ezideig teljes megnyugvással szereztek be gazdasági magszükségleteiket oly üzletekben, ahol Mauthner-féle konyhakerti és virágmagvakat árusítanak, abban a hiszemben, hogy ott a gazdasági magvak is a Mauthner cégtől valók. Sajnos ez nincs mindenütt így, aminek következtében bizony sok oly gazdasági magot vétetnek meg a gazdákkal, amelyek sohasem kerültek ki Mauthner raktáraiból. Amint értesülünk a gazdák érdekében megvédésére és a cég jó hírnevének érdekében is, a Mauthner cég a közönséggel rövidesen ismertetni fogja mindazon vidéki kereskedők és szövetkezetek névsorát, a melyeknél a cég gazdasági magvai kaphatók. Addig is ajánlatos a vásárlásnál a beszerzési forrás felől meggyőződést szerezni.

A Pesti Hírlap még márczius hó végén megkezdte Lux Terka kedvelt írónőnk „Amire születünk“ című regényének közlését, úgy hogy a jövő évnyelvében párhuzamosan hoz a lap egy eredeti és egy fordított regényt. A Pesti Hírlap tartalmasága ezzel is fokozódik, pedig tudvalevő, hogy különben is ez a leggazdagabb tartalmu napilap. Ugyancsak a jövő évnyelvében Tóth Béla, Gárdonyi Géza, Eötvös Károly, Szomaházy István, Lux Terka, Szabóné Nógáll Janka, Heltai Jenő, Kazár Emil s a lap jeles írói gárdája rendszeresen elbeszéléseket, tárczákat és karczolatokat fog írni, hetenkint és havonként többször is. A Pesti Hírlap politikai iránya változatlan, radikális ellenzéki és minden irányban független. A Pesti Hírlap előfizetői kedvezményes áron rendelhetik meg a Divatszalon című kintő divatlapot. Megrendelések, mutatványszámok iránti kérelmek, előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz intézendők: Budapest V., Váci-körút 78. A Pesti Hírlap ára április hóra 2 korona 40 fillér; ápr.—május hóra 4 kor. 80 fillér; ápr.—június negyedévre 7 kor.; a Divat-Szalonnal együtt negyedévre 9 korona.

KÖZGAZDASÁG.

— Gazdakörök nagy gyűlése. —

Dorner Béla királyi gazd. intéző e hó 27-én reggel 9 órára Udvarhely vármegye gazdaköreit, állatbiztosító szövetkezeteit és tejszövetkezeteit értekezletre hívta össze. Ezen nagygyűlésen dr. Koós Mihály miniszteri titkár a marosvásárhelyi miniszteri kirendeltség vezetője is részt vesz.

Az értekezlet célja az, hogy a gazdakörök és szövetkezetek elnökei beszámoljanak két évi működésük eredményeiről, és viszont letárgyalják és megbeszéljék a székelyföldi miniszteri kirendeltség programjából már is beváltott és még beváltandó teendőket.

A nagygyűlés nyilvános, érdeklődőket szívesen látnak.

Tekintettel arra, hogy 75 gazdakör és 15 tejszövetkezet kiküldöttet vesznek ezen gyűlésen részt, a vármegye ház nagytermében, — melyet a vármegye alispánja szíves volt átengedni — lesz az értekezlet megtartva.

TAVIRATOK.

Budapest, márcz. 24.

(Érk. d. u. 5 ó.)

Megsemmisített közgyűlési határozat.

A belügyminiszter mai rendeletével Szabolcsmegye alispánja, főjegyzője, árvaszéki elnöke, főügyésze és még tizenhat választott tisztviselőjének közgyűlésileg kimondott nyugdíjazását megsemmisítette.

A tábla ítélete Eötvös Bálint pörében.

A budapesti ítélő táblán ma délben hirdették ki az ítéletet Eötvös Bálintnak ama büntetőpörében, melyet ellene Kacziány grófnő indított. A tábla Eötvöst sikkasztásban büntőnek mondotta ki és ezért három évi börtönnel sújtja. Az ítélet hallatára Eötvös elsápadt és annyira rosszul lett, hogy az elnök leültette, nehogy össze essen. Az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be.

Zátonyra jutott hajó

Fiuméből jelentik, hogy gróf Szapáry Lászlónak Gitana nevű yachtja tegnap éjjel Lidiontól három kilométernyire hajótörést szenvedett. Tizenketten, köztük a gróf és anyja megmenekültek, nyolczan pedig, köztük a kapitány is, a hajón vannak.

Küld a: Becsek D. Fia könyvnyomdája

Telefonszám: 14.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár Részv.-társ.
 Székelyudvarhelyen a fő-, valamint a Székelykereszturi és Oklándi fiókintézeteknél

elfogad betéteket
 évi 4% kamatoztatás mellett, (a tőkekamatadót az intézet sajátjából fizeti).

Kölcsönöket ad
 váltókra évi 7%
 batablázott kötelezvényekre évi 6%
 kamat és lejáratonként 20 fil. díj mellett (ez idő szerint.)

Bevált sorsjegy- és értékpapír-szelvényeket.

Az igazgatóság.

131-1906. vgh.

Arverési hirdmény.
 A székelyudvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közölni teszi hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbíróságnak V. 66/2-1905. plg. számú végzése által gráci Albert Eckert cégnek képviselve Dr. Nagy Sámuel ügyvéd által, oroszhegyi Tamás György korcsmáros ellen, 310 kor. 46 fillér tőke s járuléka iránti ügyben, alperesnél Oroszhegy községben összesen 850 koronára becsült következő javai, u. m.: két ökör, fehér szőrűek és szarvuak 4 évesek, egy svájcz 4 éves borjúzó tehén és egy egész vágás vasas kerekű szekér, ezen ingók Oroszhegyben alperes Tamás György korcsmáros házában 1906. április hó 2-án, d. e. 9 órakor nyilvános árverésen át fognak adni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alól is a többet ígérőknek át fognak adni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasítani. Megjegyzendő, az ezen ügyben 200 kor. már lefizetve lett.

Székelyudvarhelyi bírósági végrehajtótól.
 Sz.-udvarhelyt, 1906. márcz. hó 16-án.
Biró Sándor, kir. bírósági végrehajtó.

Ló eladás. A székelyföldi miniszteri kirendeltség tulajdonát képező 9 éves angol félvér ménló, szemhiba miatt e hó 27-én kedden reggel 9 órakor, Székelyudvarhelyen a városház udvarában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek fog eladni. **A ló nyereg alatt és kocsiiban jól jár.** Miután a ló hibája közölve lesz, a lóért az eladó semmiféle szavatosságot nem vállal. Vevő a lovat földöntetésre nem használhatja. Bővebb fölvilágosítás **Dorner Béla** kirend. intézőnél szerhető.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
 a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyított házi szer, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult. Készítményét, csúszóló és meghűléseknél bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossággal legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — **Főraktár: Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.**

Richter gyógyszerár
 az „Arany oroszlánhoz”, Prágában.
 Elisabethstrasse 5. sz. Mindennapi esztendő.

SCHICHT-SZAPPAN!
 („Szarvas” vagy „kulcs” szappan)

Legjobb, legkiadósabb s ezért a legolcsóbb szappan.
 Ment minden káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható.

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan „Schicht” névvel és a „szarvas” vagy „kulcs” védjeggyel legyen ellátva.

Nincs többé iszákosság!

A Zoa-por használata után, amiről ezer meg ezer köszönőlevél önként beérkezett. A Zoa-por kávé, ital, étel vagy szeszitalban adható anélkül, hogy erről az ivó tudomással bírjon. Teljesen ártalmatlan.

A Zoa-por többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert előidézi azt a csodálatot, hogy az iszákosnak a szeszitalokat ellen-szenvenessé teszi.

A Zoa por csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér vagy leánygyermek egyaránt az ivóknak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtje mi okozta javulását. Zoa a családok ezreit beiktatta ki, sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől megmentett, kik később józan rolgárok és ügyes üzletemberek lettek. Nem kevés fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok ember életét számos évvel meghosszabbította. Egy adag ára egy teljes kúrához 10 kor. Szétküldés tiroktartás mellett portó és vámmentesen történik, utánv. vagy a pénz e öléges beküldése mellett Szállítja

AUFFNEBERG JÓZSEF, Budapest, VIII. Bezerédi u.

A híres

ANGYAL-készítmények:

- Angyal-köszvényeszesz (egy üveg elhasználása után biztos hatás) üvege 2 korona.
- Angyal kenőcs (bőrviszketegség, bőrkintések ellen) téglje 3 korona.
- Angyal fagyoszesz (fagydagánatok ellen) üvege 2 k.

Számtalan hálalevél. — Raktár Ausztria-Magyar ország részére az egyedüli készítő

„ANGYAL”-gyógyszertra, Halvauban.
 Postai szétküldés naponta

Sz. 100. 1906. vb.

Árverési hirdmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezennel közölni teszi, hogy az udvarhelyi kir. járásbíróságnak 1906. évi 508/p. számú végzése következtében dr. Valentski Ferenc ügyvéd által képviselt Olaszteleki takarékpénztár javára Ferenczy László és társ. erdőfüle lakosok ellen 480 kor. s jár. erejéig 1906. évi február hó 6-án fogantott kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt 1640 kor. — fill. becsült következő ingóságok, u. m.: I. Kész Lajosnál 2 ökör tinó 1 tehén és széna, II. Ferenczy Lászlónál 2 ló. 2 lohám 1 szekér 1 sertés és 1 tehén, III. Borbáth Eleknel 2 ökör és 1 tinó, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1906. évi V. 52/2 számú végzése folytán 480 korona tőkekövetelés, ennek 1905. évi december hó 29. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 134 kor. 95 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig, Erdőfüle községében alpereseknél 1906. év március hó 30-ik napjának déli előtti 10 órája határ-idejűl kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. § ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is, el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1906. évi március hó 10-ikén.
Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Valódi ólomzárolt luczerna és heremag. Erfurti vetemény- és virágmagvak.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy üzletemet áthelyeztem az Alsó-piaczterre, a szent Ferenczrendi barátok temploma közelében levő, ujonnan épült

Frölichné-féle helyiségbe
 hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindegyemű fűszerárukban, rizsek, kávék, tisztított petroleumban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszmutárak, függő, fali és asztali lámpákban. Aradi lisztokban stb. stb.

Mindig friss fűszerárak tisztán kezelve.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni. — Teljes tisztelettel

Ablaküvegezés és képráma-készítés. Nagy raktár Baross, Borszéki és Kászoni vizekben

SZENTPÉTERY GERGELY

Egy háztartási mérleg ingyen!

Mesésen olcsó árak mellett küldöm szét tulajdonított raktáramból világ-hírű kiváló minőségű italjának kedvelt mexikói ezüstárúimat és pedig 6 drb mexikói ezüst asztali kés, 6 drb mexikói ezüst evő villát, 6 mexikói ezüst evőkanalat, 12 drb mexikói ezüst kávékanalat, 6 drb kiváló dessert kóst., 6 drb kiváló dessert villát, 1 drb mexikói ezüst levesmerítő kanál, 1 dra mexikói ezüst tejmerítő, 2 drb el-gáns ezüst asztali gyertyatartó, a 46 drb összesen csak 6 frt 50 krajczár.

Minden meggendelő ezenkívül jutalomképen egy szavatosság mellett pontosan működő 12 és fél kiló hordképességű háztartási mérleget kap teljesen díjtalanul. A mexikói ezüst egy teljesen fehér fém (belső is), melynek tartósságáért és kiváló minőségéért 24 évi jótállást vállalok. Szétküldés a pénz előleges beküldése esetén vagy utánvétellel történik az európai raktárból.

AUFFENBERG JÓZSEF
 Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

Gazdáknak ingyen!!

Hasonos tanácsadó a házi állataink hiálására és táplálásához, valamint ezek betegségeiről és ettől való megóvhatásokról című minden gazdának nélkülözhetetlen könyvet mindenkié, a ki e lapra hivatkozik, ingyen és bérmentve megkaphat. Olvasóköröknek és gazdasági egyesületeknek kivanatra több példányt küldök.

AUFFENBERG JÓZSEF, Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

Harisnya különlegességek!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!
 Dúsválaszték a legdivatosabb női-, férfi- és gyermekharisnyákban.

Kallós S. BUDAPEST,
 VIII., József-körút 9. sz.
 12 pár saját kötésű fekete cérna harisnya 10 korona.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portlandora cementet olcsón ajánl

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál.